

"Teşekkele binefsihî" ifadesi ile hiçbir şeyin kendi kendine olmadığını söylediğimizde; "Allah nasıl kendi kendine oldu?" diyorlar, konuyu açar mısınız?

"Allah *-haşa-* olmadı ki, zaten o hep vardı." desek yeterli olur aslında. Ama biz yine de konuyu biraz açalım.

"Allah kendi kendine oldu." ifadesi, mantık açısından saçma bir ifadedir. Çünkü Allah ezeli olarak hep vardı. **Ezeli** demek başı ve sonunun olmaması demektir. Başı ve sonu olmayan bir varlığın sonradan oldu anlamına gelen "**oldu**" tabiri ile ifade edilmesi, kendi kendi ile çelişen bir tenakuz bir paradokstur. Haşa, "*Allah hem oldu hem olmadı.*" demek gibi...

"Ahmet hem doktor hem de değil." demek nasıl mantıksız bir ifade ise, Allah hem ezeli hem de kendi kendine oldu demek de o kadar, hatta daha da mantıksız bir ifadedir.

Kısır döngü anlamına gelen **devir** de meselemize işaret eder. Devir bir önermeyi ikinci bir önermeyle ikinci önermeyi de dönüp birincisiyle ispatlamaya çalışma yoludur ki, bu tam bir safsatadır. Birisinin henüz kendi meydanda yokken kendini icat etmesi gerçekten akla zarar bir bakış açısidir. Henüz kendi yok olan birisinin varlığı yaratması nasıl mümkün olabilir ki.

Ontolojik olarak bir şeyin önce kendisi var olur, ondan sonra gücü yetiyorsa başka bir şeye varlık verebilir. Olmayan bir şeyin bir şey oldurması varoluşsallık açısından mümkün değildir.

Var olmak iki şekilde düşünülür, bunun birisi vacip diğeri muhaldir.

Vacip olan, hiç yokluk yüzü görmemiş, görmesi de mümkün olmayan ve varlığı hep var olacak olan ezeli bir varlıktır ki, buna mantıkta "*zorunlu varlık*" deniliyor. Vacübü'l-vücut ilkesi de bu anlama geliyor.

Diğeri de müteselsil bir şekilde o ondan o da ondan şeklinde sonsuz bir ilahlar zinciri hayal etmektir ki, bu akıl ve mantık açısından imkansızdır. Haşa, Allah'ı kim yarattı başka bir Allah yarattı; onu kim yarattı, onu da başka bir ilah yarattı... Bu hayal ilanihaye gider ki, bunun mantıklı bir sonucu olmaz. Bu yüzden akıl ve mantık zorunlu bir varlıkta durmak zorundadır.

Allah kainatta sebep sonuç ilişkisini kurmuş ve icraatını da buna göre yapmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, her bir sebebin bir atası bir Âdem babası bulunmaktadır. Yoksa materyalist felsefenin saçma bir şekilde iddia ettiği gibi, sebepler ilanihaye

---

sonsuzlukta uzanıp gitmiyor. Her sebebin bir başlangıcı ve sonu bulunuyor.

Teselsül, sebeplerin zincirleme olarak birbiri ardınca dizilmeleri; eşya ve olayların birbirine dayanarak arka arkaya gelmeleri demektir.

Eğer, kâinat ezeli olsaydı, içindeki yıldızların *-ışık ve enerji verdikleri için-* geçmiş sonsuz zaman içinde şimdiye kadar çoktan bitip tükenmeleri ve yok olmaları gerekirdi. Şimdi var olduklarına göre demek ki bunların bir başlangıcı vardır ve ileride yok olacaklardır.

Kainatın içinde geçerli olan "*sebep sonuç ilkesini*" Allah'a tatbik etmek akli bir marazdır. Tıpkı "*Ben yemek yemeden yaşayamam, öyle ise Allah da yemek yemeden yaşayamaz!..*" önermesinde olduğu gibi.

Oysa Allah kainattan ve kainatta geçerli olan ilkelerden mukaddes ve münezzehtir. Allah kainat cinsinden değil ki kainata konu olsun...